

1. feladatlap

Korcsoport: 3-4. osztály

Beadási határidő: 2025. február 14.

Csapatnév: _____

Kedves Gyerekek!

Üdvözlünk benneteket a Ferdinánd Futam II. verseny első fordulójában! Ez a feladatlap kulturális értékeinkről szól. Reméljük, sok érdekességet fedeztek fel benne! Figyelmesen olvassátok el az utasításokat és oldjátok meg a feladatokat! Segítségetekre lehet az internet <https://www.hungarikum.hu/> . Reméljük, gyarapodnak az ismereteitek! Jó munkát kívánunk!

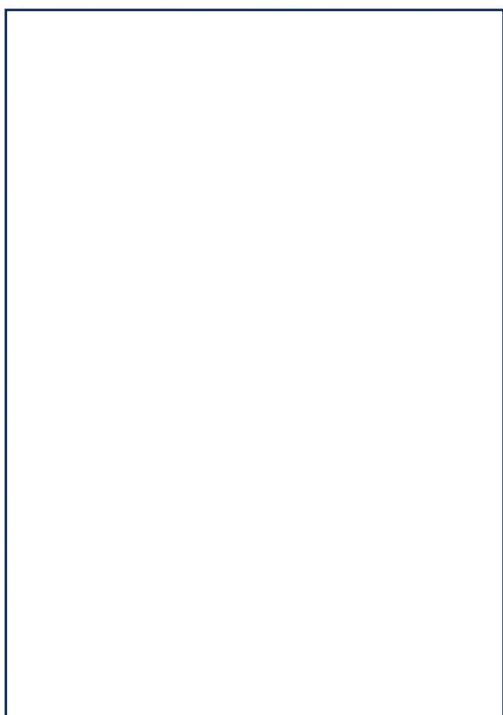
A Ferdinánd Futam csapata

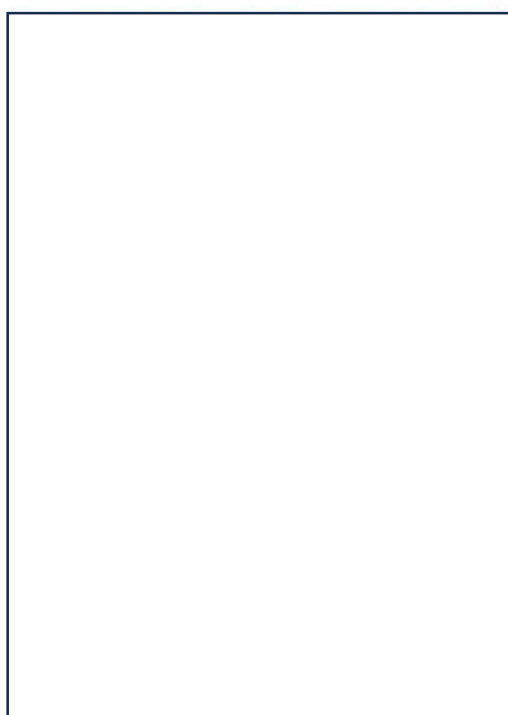
1. A magyarság legkülönlegesebb értékeiről szóló szöveg mondatai szétszakadtak. Kössétek össze a mondatokat a végeikkel, hogy egy értelmes szöveget kapjatok!

1.	A magyarság csodálatos értékeinek összegyűjtése, megismerése, megőrzése és védelme	melynek feladata ezeknek a fontos értékeknek a rendszerezése.	GA
2.	Létezik hazánkban egy bizottság,	a magyarság csúcsteljesítményei.	KUM
3.	A hozzájuk érkező javaslatok alapján a bizottság tagjai döntenek el,	mindannyiunk közös dolga.	HUN
4.	A kiemelésre méltó értékek a magyarságra jellemző tulajdonságukkal, egyediségükkel, különlegességükkel	hogyan milyen értékek kerüljenek a gyűjteménybe.	RI

Ha jó helyre kerülnek a mondatvégek, kiderül, hogy mi ezeknek az értékeknek a neve. Írjátok le!

2. Az értékeink közül néhánynak a képét megtaláljátok a mellékletben. Ragasszátok be őket a keretekbe, majd írjátok le a pontos nevüket!

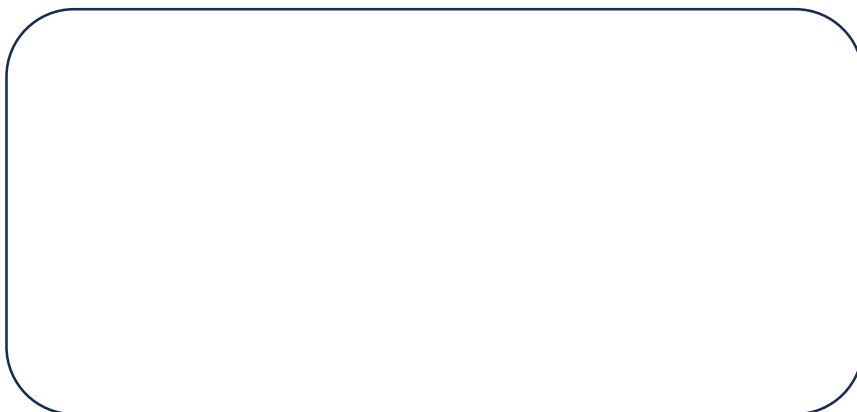

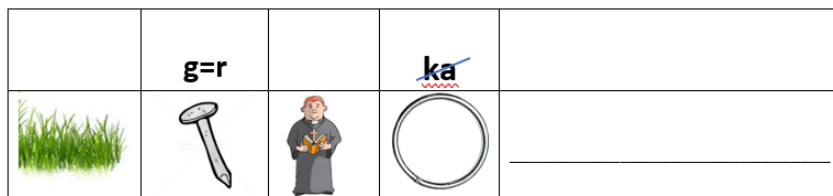
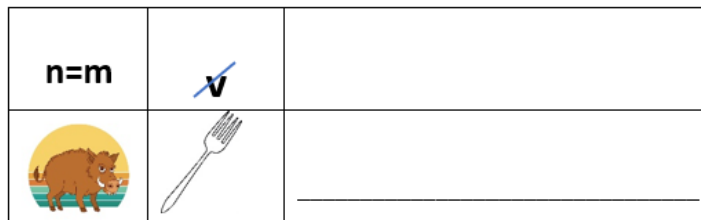
3. Az alábbi növények közül melyik nem hungarikum? Húzzátok át!

szatmári szilva, alföldi kamillavirágzat, magyar akác, makói hagyma, hévízi tavirózsa, tiszai nád, szentesi paprika, szőregi rózsatő

A felsorolt hungarikum növények közül válasszatok egyet, készítsetek róla rajzot!

4. Fejtsétek meg a képrejtvényeket! A megfejtést (egy-egy hungarikum neve) írjátok a vonalra!

5. Keressetek a hungarikumok között ételeket! Kutassátok fel az egyiknek a receptjét és írjátok le, hogyan kell elkészíteni!

[illegible]

6. A hungarikumokon kívül helyi értékeink is vannak. Ilyen a református templom mellett felállított kunkapu. Látogassatok el hozzá és jól vizsgáljátok meg! Válaszoljatok a kérdésekre!

Milyen anyagból készült? _____

Hogy nevezzük azt a műveletet, amivel a mester mintát készített az anyagba?

Soroljátok fel a kunkapun látható állatokat!

Az állatok közül melyik utal Karcag elnevezésére? _____

2. feladatlap

Korcsoport: 3-4. osztály

Beadási határidő: 2025. március 14.

Csapatnév: _____

Kedves Gyerekek!

Üdvözlünk benneteket a Ferdinánd Futam verseny második fordulójában! Ez a feladatlap búzatermesztés és -feldolgozás karcagi gyakorlatához kapcsolódik. Kiderül, hogy 225 éve miért tisztelte Csokonai Vitéz Mihály költő az egyik versében a karcagiakat:

„Úgy is lett, megláttam végre

Azt az áldott Karcagot,

Hol a kún a szép térségre

Halmoz sok száz asztagot.”

Figyelmesen olvassátok el az utasításokat és oldjátok meg a feladatokat! Reméljük, a végére gyarapodnak az ismereteitek! Jó munkát kívánunk!

A Ferdinánd Futam csapata

1. Milyen növényről szól a találós kérdés? A megfejtést írjátok a vonalra!

Nyáron arat le a nép,

Aztán megcsépel a gép.

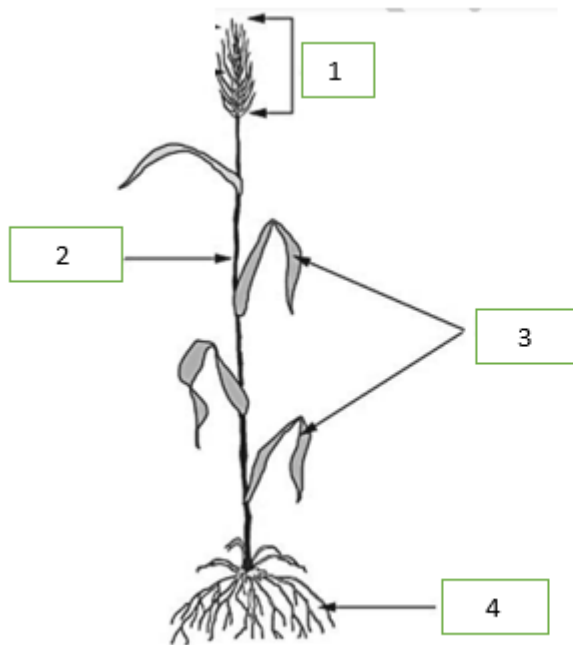
A malom össze-vissza tép,

Kenyérnek megsüt a pék. _____

2. A folyók szabályozása, mocsaras területek lecsapolása, szárítása után Karcag környékén egyre több termőterületen tudtak az emberek gabonát termeszteni.

A gabonamagvak között a búza a számunkra a legalapvetőbb. A legrégebbi termesztett növények egyike. A kenyérsütés fő alapanyagát adja, ezért sokan az életnek is nevezik.

Ismerjétek meg a növény részeit! Írjátok a számokat a megfelelő szó mellé!

	levélzet
	gyökérzet
	szalmaszár
	kalász

3. A vetéstől a kenyérig hosszú utat tesz meg a búza. A kicsi dió című magyar népmeséből kiderülnek a hosszú út állomásai. Olvassátok el a mesét!

A búza termesztése sok munkával járó feladat. A föld előkészítésével kezdődik. Számozással állítsátok sorrendbe a munkálatokat!

	cséplés
	aratás
	szántás
	kenyérsütés
	őrlés
	vetés

Mit csinálnak az emberek a képeken? Az ábrákat kössétek a megfelelő szóhoz!

4. Az előző feladat segítségével írjátok be a táblázat felső sorába, hogy melyik munkálathoz használták az eszközöket, majd ragasszátok be a mellékletből kivágott képüket!

kézimalom	eke	szakajtókosár	cséphadaró	kasza

5. Az állításokból kiesett néhány szó. Melyik teszi igazgá a mondatokat? Rajzoljátok be a jeleket a megfelelő helyre!

Régen az aratást _____-val, _____-val végezték az emberek.

A levágott búzaszálakat _____-be kötötték.

A _____ a búzaszemek kiütögetése a kalászból.

A megtisztított magokat az ételkészítéshez meg kellett őrölni.

Ezt a munkát a _____-ban a molnár végezte.

sarló	malom	cséplés	kasza	kéve
➡	☾	▬	▲	●

Melyik tevékenységet mutatja a kép? Kössétek hozzá!

6. Hogyan szólt a régi aratódal? Pótoljátok a hiányzó magánhangzókat!

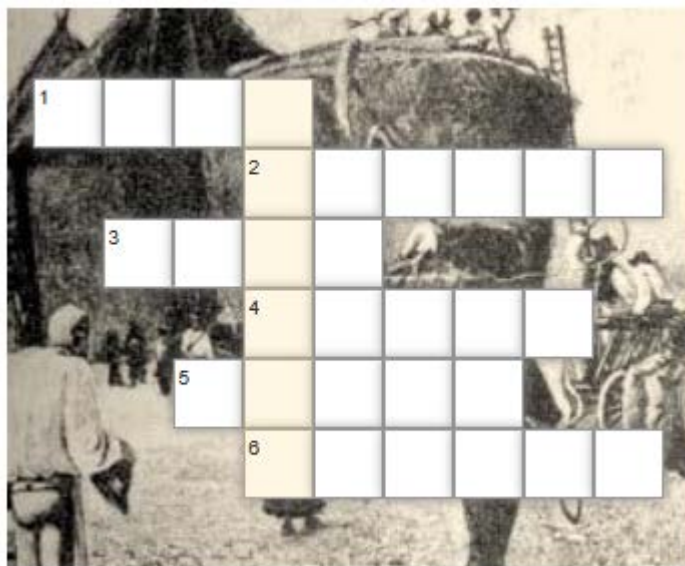
B__z__, b__z__, d__ sz__p t__bl__ b__z__,

K__z__p__b__n v__n __gy p__r__s r__zs__.

Sz__l__ p__r__s, __ k__z__p__ s__rg__,

__dj __gy cs__k__t, b__b__m __t__lj__r__.

7. Fejtsétek meg a keresztrejtvényt!

1. A föld lazítására szolgáló kézi szerszám.
2. Szem nélküli búzaszár.
3. Az "életnek" is nevezik.
4. Learatott gabonaföld a száraz torzsával.
5. A kézi aratás rövid nyelvű eszköze.
6. Ilyen növény a búza is.

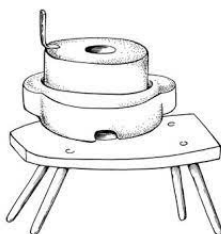
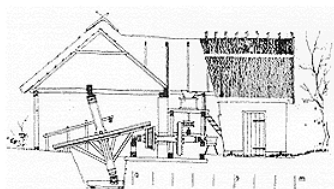
A gabonakévékből összerakott hatalmas halmok neve: _____

8. A következő malmok közül karikázzátok be a legegyszerűbb, legrégibb képét!

Húzzátok alá azt, amelyik legjobban hasonlít a karcagi malomhoz!

Melyiket hajtották lovak? Tegyetek alá X-et!

Mi hajtja azt, amit nem jelöltetek még be? Írjátok ide: _____

Melléklet:

A kicsi dió

(magyar népmese Kriza János gyűjtéséből)

Élt egyszer egy szegény ember, s annak annyi volt a gyermeke, mint a hangyaboly.

A gyermekek sokszor harmadnapig sem kaptak egy falat kenyeret, olyan nagy szükség volt a háznál.

A szegény ember azért elindult, hogy valami kevés ennivalót keressen a gyermekei számára. Amint megy egy erdős helyen, eleibe áll az ördög ember képében, s azt kérdi tőle:

- Hova mész, te szegény ember?

- Én megyek, hogy egy kis élelmet szerezzek a gyermekeimnek, ha valamihez nem fogok, mind meghalnak éhlen - feleli a szegény ember.

Arra azt mondja az ördög:

- Azért egy tapodtat se menj tovább, majd én adok neked egy olyan portékát, amit ha okosan használsz, gazdag leszel, s nem lesz soha szükség a házadnál. Nesze ez a kicsi dió, ennek az a tulajdonsága, hogy akármit parancsolsz neki, mindjárt meglesz egyszeribe.

- De hát én azért neked mit adjak? - azt kérdi a szegény ember.

- Én nem kérek sokat - feleli az ördög -, csak azt add nekem, amit te nem tudsz a házadnál.

A szegény ember gondolkodik, hogy mi volna az, amit ő nem tud. De semmi eszébe nem jutott, s minthogy erősen meg volt szorulva, odaígérte. Akkor az ördög átadta a diót a szegény embernek, s elváltak egymástól. Hazaérkezik a szegény ember a dióval, s kérdi a felesége:

- Hát hoztál-e valami ennivalót? Mert szinte halunk éhen, úgy oda vagyunk!

- Én, hallod-e, semmi ételfélét nem hoztam - azt mondja a szegény ember -, hanem hoztam egy ritka diót. Ezt pedig adta nekem egy ember, s az azt mondotta, hogy ennek a diónak akármit parancsoljak, minden éppen úgy lesz.

- S ezt miért adta neked, mert tudom, hogy ingyen csak nem adta - kérdi a felesége.

Azt mondja rá a szegény ember:

- Nekem egyebet nem mondott, csak annyit, hogy amit én a házamnál nem tudok, azt adjam neki a dióért. Én gondolkodtam, de semmit se tudtam olyat, oda is ígértem.

Arra fellobban a felesége, s azt mondja:

- No, te pogány, mit tettél, látod-e, én most várok gyermeket, s te azt nem tudtad eddig, s eladtad előre a gyermekünket.

- Már, feleség arról én nem tehetek, ennek most már úgy kell lenni - azt mondja az ember, s parancsol a diónak: - No, te kicsi dió, az én házam népének velem együtt étel, ital, ruházat s minden bőven legyen!

S arra meglelt minden, amit az ember mondott, s a háznép olyan jóllakott a legfinomabb ételekkel, ahogy többször sohasem. A gazda mármost még nagyobbra akart terjeszkedni, s parancsolta a diónak, hogy neki a kicsi háza helyett legyen egy szép kőháza, körülötte szép kertek, a mezőn, közel a faluhoz, az ő számára szép kaszálók s szántóföldek, azonkívül mindenféle marhák, majorságok. Meg is lett minden, éppen az ő kívánsága szerint. Gazdag ember lett a szegény emberből, s közben a feleségének is megszületett a gyermeke. Mikor a legderekasabban folytatnák a gazdaságot, egyszer egy estefelé hozzá megy két öreg ember, s szállást kérnek tőle éjszakára. Ő adott is szállást örömmel s jó vacsorát. Este, ahogy vacsorálnak, azt mondja a két öreg a beszéd között a gazdának:

- Tudjuk mi, hogy az ördög eljön az éjjel, hogy ha lehet, elvigye a te legkisebb gyermekedet, akit te nem tudva, szorultságból odaígértél neki. Mi azért jöttünk, hogy az ártatlant megmentjük, hogy ne essék az ördög kezébe. Fogadd meg a mi szónkat: mikor lefekszünk, tegyél az asztalra az ablak mellé egy egész kenyeret, hadd legyen az ott az éjjel. A gazda az asztalra teszi a kenyeret, s azzal lefeküsznek, s elalussznak mind, ahányan voltak.

Mikor legmélyebben aludnának, egyszer tova éjfél felé kinn az ablak alatt megszólal az ördög, s azt mondja:

- Hallod-e, házigazda, tudod, mit ígértél nekem, mikor az erdőben találkoztunk? Add ki most, én azért jöttem.

E szavakat a háziak közül senki sem hallotta, mivel mind aludtak, de a kenyér megszólalt az asztalon, s azt mondta:

- Csak ülj veszteg odakint, várakozzál egy keveset, tűrj te is, mert én is eleget tűrtem s várakoztam.

Engem még az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várakoztam, várakozzál te is. Mikor kitavasult az idő, akkor nőni kezdtem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek, várj te is. Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Azután szekérre raktak, egy rúddal lenyomtattak, a faluba vittek, s várakoztam, várakozzál te is. Ott asztagba raktak, rám tapodtak, hogy ropogtam bele, s túrnöm kellett, tűrj te is.

Onnan behánytak a csűrbe, valami összebogozott két darab fával agyba-főbe s két oldalba is jól megverték, de túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlottam. De el kellett túrnöm, tűrj te is. Onnan hazavittek, tekenőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel két óra hosszat dömöcköltek, gyúrtak, kínoztak engem. S akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behevített égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy

falapáttal, de tűrnöm kellett, tűrj te is. Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kitettek, ide behoztak, egy nagy vaskéssel darabokra hasogattak. No, látod már, hogy én mennyit tűrtem, szenvedtem s várakoztam, tűrj s szenvedj, s várakozzál te is.

Az ördög erősen bízott, hogy mihelyt a beszédnek vége lesz, övé lesz a gyermek, de abban bizony megcsalatkozott, mert éppen a beszéd végével megszólalt a kakas, s azontúl nem lehet neki hatalma az emberek között. Azért hát elfutott a maga országába.

Így maradott meg a gazdának a kicsiny gyermeke.

Jókor reggel a gazda jó reggelit adott a két öreg embernek, s megköszönte a feleségével együtt, hogy a fiacskájukat megmentették az ördög kezétől.

A két öreg avval továbbutazott, s a szegény ember meg a felesége ma is gazdagon él, hacsak a kicsi diót el nem vesztették azóta.

3. feladatlap

Korcsoport: 3-4. osztály

Beadási határidő: 2025. április 7.

Csapatnév:

Kedves Gyerekek!

Üdvözlünk benneteket a Ferdinánd Futam II. verseny harmadik fordulójában! Már tudjátok, hogy a búza az ember alapvető élelmiszer-alapanyaga. Ez a feladatlap a liszt felhasználását, a házi sütés karcagi hagyományait kutatja. A megoldásokhoz nagy segítségetek lehet Demjén Lajosné Az „áldott” Karcag (Budapest 1992) című könyve.

Figyelmesen olvassátok el az utasításokat és oldjátok meg a feladatokat! Reméljük, most is gyarapodnak az ismereteitek! Jó munkát kívánunk!

A Ferdinánd Futam csapata

1. Bizonyára ismeritek az „A part alatt...” kezdetű népi gyermekdalt. (Ha nem, akkor tanuljátok meg!) Melyik állat végzi a következő munkákat a dalban? Kössétek össze! Írjátok az állatok nevét a képek alá!

kaszálás

kévekötés

örlés

vízfordás

dagasztás

Ahhoz, hogy a búzából kenyér legyen, szükség volt a háziasszony ügyességére, nehéz munkájára. A karcagi asszonyok kenyerét még a debreceni piacon is keresték. Akkor kenyeret sütöttek a jó magyarkai lisztből a kun asszonyok, ami alig fért ki a kemence száján. Némelyik 10-12 kilót is nyomott. Az eladásra szánt portékát szekerekre rakták, és estétől reggelig oda is értek a címés városba. Ott aztán, míg a karcagi kenyér el nem fogyott, csak azt vették a debreceni vásárlók.

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					
5					

2. A kenyérárú asszonyok képéből kiemeltünk néhány részletet. Írjátok a kis képek mellé a kódokat!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. A gabonából készült liszt a mindennapi élet fontos része. Ezért maradt fenn a szólásokban, közmondásokban is. Kössétek össze őket a jelentésükkel!

A liszt is elfogy, ha sok markon megy által.

Se liszt, se só, se szalonna.

Piros, mint a liszteszacskó.

Eldől, mint egy liszteszsák.

Hiányoznak a feltételek, ezért nem valósulhat meg valami.

Nagyon sápadt.

Ami sok ember kezén fordul meg, abból sok el is fecsérlődik.

Magatehetetlenül felborul.

4. A házakban a sütés helye a kemence volt. De mivel fűtöttek benne? Rendezzék az összekeveredett betűket és írjátok le a szavakat!

LMASZA _____

CSTKUAKZÍÍ _____

ELSEVELGAÉN

5. Melyik kell a kenyérsütéshez? Keretezzétek be!

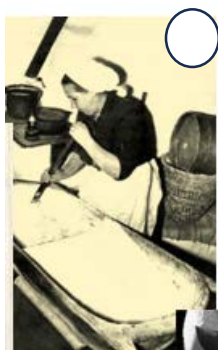
ánizs só zsír kovász víz margarin tej liszt

6. Miből készül a kovász és mi a szerepe a kenyértésztában?

7. Keressétek meg a rácsban a kenyérsütés fázisait! Ha mindet megtaláltátok, írjátok a képekhez az odaillő sorszámot!

Í	M	A	C	Ó	K	Q	T	R	F	X	M	W	W
O	S	Ü	Ü	B	E	Ö	I	Ü	E	G	H	P	I
Q	Q	Z	Í	T	L	Ő	K	U	Ö	S	I	N	Ú
W	Ö	S	Ó	K	E	R	O	F	Á	E	É	H	É
U	Ú	T	J	O	S	E	V	S	J	V	S	K	H
D	A	G	A	S	Z	T	Á	S	B	I	Z	Z	L
H	K	I	S	Ü	T	É	S	E	Í	Á	Ő	D	Q
B	E	V	E	T	É	S	Z	A	K	Í	T	Á	S
X	É	X	X	Ú	S	I	O	A	Y	Ú	Ú	W	H
M	F	C	Z	G	E	M	L	B	Í	N	S	X	V
T	D	N	Á	Ő	W	Z	Á	F	U	Í	N	Ö	Ú
R	I	I	A	É	G	Ú	S	S	L	L	Y	Q	X

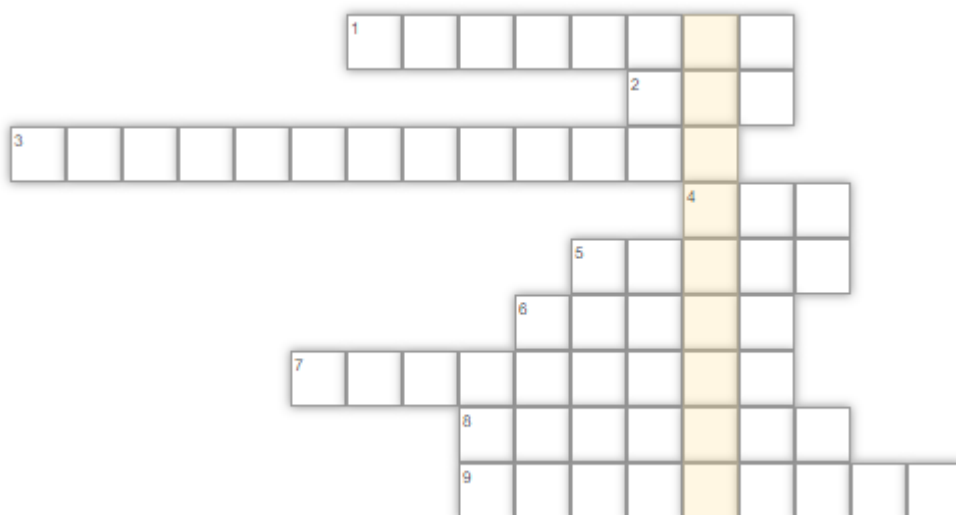
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

8. Dédiék kemencéjében a kenyéren kívül más is sült. Alkossatok háromtagú csapatokat a táblázatban! Jelöljétek azonos színű pöttyel az összetartozókat!

kalács		Szélét körben felhajtogatták, megöntözték jó zsíros tejfellel.
lángos		Kukoricalisztból készült.
bodag		A tésztát szakajtókendőbe kötötték, vízbelógatták.
rakott kifli		Kiszaggatták, éles késsel bevagdalták a tetejét.
vízen kullogó		A téglalap alakú tésztába szilvalekvárt csavartak.
pogácsa		Lehet fonott, ablakos, dúc, visszahajtos vagy madárka.
ferdinánd		50 dkg liszt, 5 tojássárgája, 3dkg élesztő, 10dkg vaj, 10 dkg porcukor, 2dl tejszín, vaníliás cukor
málé		A teknőre ragadt kenyértésztából sütötték.

9. Fejtsétek meg a keresztrejtvényt! A színes mezők betűiből egy finomság nevét kapjátok. Írjátok a vonalra!

1. a tűz életre keltésére szolgáló hosszú bot
2. az élesztő felfuttatására szolgáló folyadék
3. a kenyér méretezését segítő edény
4. a receptekben gyakran használt mértékegység rövidítése
5. a lisztből ezzel rostálták ki a korpát
6. fából vágott edény, amiben a dagasztást végzik
7. ezzel vetették a kemencébe a kenyeret
8. sütésre, főzésre használt épített tűzhely
9. esküvői vacsora és táncos mulatság

Megfejtés: _____